

Конспект всеукраїнського уроку про безбар'єрність «Мова гідності: бачити людину за словами» для 3-4 класів

Тривалість: 40 хвилин.

Мета: ознайомити дітей із поняттям інклюзивності, навчити цінувати різноманітність, розвивати доброту та емпатію.



Обладнання

- Проєктор для демонстрації презентації.
- Комп'ютер або ноутбук із доступом до мультфільмів («Тамара» і «Скарлетт»).
- Презентація.
- Словник етичної комунікації.
- Матеріали для запису (дошка, маркери або фліпчарт).

Цілі уроку

1. Сформувані уявлення про індивідуальні особливості кожної дитини, зокрема інвалідність як одну з ознак різноманітності.
2. Навчити використовувати коректну лексику щодо людей з інвалідністю.
3. Сприяти формуванню толерантного ставлення до різних людей.
4. Розвивати навички взаємодії, дружби та взаємодопомоги.

Частина уроку	Опис	Слайд презентації
Вступ (5 хв)		
Привітання	Привітайте дітей і налаштуйте на цікаву та дружню атмосферу.	Слайд 1
Обговорення фотографій дітей	Слайд з фото. Запропонуйте дітям подивитися на фотографії й подумати: • Яких дітей вони бачать? • Чим ті відрізняються? • А чим схожі? <i>! Закцентуйте, що діти на фото мають різні емоції (радість, захоплення процесом, сум тощо), колір волосся, зріст, колір очей. Імовірно, вони мають однакові або різні захоплення.</i> Підсумок: Усі вони різні, але всі — діти, і кожен та кожна має щось унікальне.	Слайд 2
Основна частина (30 хв)		
Пояснення поняття різноманітності	Як ви знаєте, наша планета неймовірно різноманітна. На ній ростуть різні рослини, живуть різні тварини та є ще багато різноманітних і цікавих речей та істот.	Слайд 3
	Планета Земля — це дивовижне місце, де живуть понад 8 мільярдів людей. Як ви думаєте, чи всі ці люди однакові? (пауза для відповідей учнів)	Слайд 4

Частина уроку	Опис	Слайд презентації
Пояснення поняття різноманітності	Але знаєте, що найцікавіше? Немає жодної людини, яка була б точно такою самою, як ви. Ми всі унікальні, і це робить наш світ яскравішим та цікавішим!	Слайд 5
	Проведемо невелике дослідження серед нас. Знайдіть у класі дітей з блакитними очима (<i>діти шукають і рахують</i>), а тепер — з карими (<i>діти шукають і рахують</i>). Порахуймо, скільки дітей мають темне волосся, а скільки — світле. Піднесіть руку ті, хто більше любить математику. А тепер ті, хто — фізкультуру.	Слайд 6
	Ми всі різні! Одні мають темне волосся, інші — світле. У когось очі блакитні, а в когось карі чи зелені. Ми різні навіть за тим, що любимо робити. Наприклад, хтось обожнює спорт, а хтось — читати книги чи малювати.	Слайд 7
	Уявіть, що вчителька поділила своїх учнів третього класу на дві групи за кольором очей: блакитнооких і карооких. Вона сказала дітям, що блакитноокі люди «кращі» — розумніші, старанніші й заслуговують на більше привілеїв, тоді як кароокі мають бути обмеженими в правах. Наступного дня ролі помінялися. Як, на вашу думку, змінилися стосунки дітей? (<i>діти відповідають</i>)	Слайд 8
	Невдовзі діти стали поводитися вороже: блакитноокі почали зневажати карооких, а кароокі відчували себе приниженими та нещасними. Діти швидко навчилися шукати підтвердження власної «вищості» або ж почуватися гіршими, залежно від групи, куди їх зарахували. Чи справедливо було ображати одне одного за кольором очей? (<i>діти відповідають</i>)	Слайд 9
	Ми можемо бути різними, але ми всі заслуговуємо на повагу!	Слайд 10
Знайомство з героями	Ось, наприклад, Оленка. Вона любить кататися на роликах, ненавидить оливки, любить бачитися з друзями двічі-тричі на тиждень, але більше — бути наодинці, її улюблений колір — помаранчевий, вона має каштанове волосся та навчається у 3 класі. Чи дружили б ви з Оленкою?	Слайд 11
	Одного разу Оленка каталася на роликах і зламала руку. Тепер вона носить гіпс. Чи зламана рука означає, що Оленка — тепер зовсім не Оленка? Що гіпс — нині її головна особливість? Зовсім ні.	Слайд 12
	А ось Богдан. Почитаймо про нього. Він обожнює мангу та комікси. Його улюблена страва — борщ, а улюблений фільм — «Каспер». Богдан любить білий колір, а його волосся рудого кольору. Він навчається у 4 класі. А ще Богдан пересувається на кріслі колісному. Часто Богдана називають «інвалідом», «особливою дитиною», «хворим». Так говорити некоректно та неправильно. Хіба те, що Богдан пересувається на кріслі колісному, заперечує всі інші його захоплення та вподобання? Чи дружили б ви з Богданом? Що б вас об'єднувало? Можливо, ви теж любите комікси? Або ніколи не дивились фільм «Каспер», але дуже хотіли б знати, чому Богдану він так подобається?	Слайд 13



Радниця-уповноважена
Президента України
з прав дитини
та дитячої реабілітації



ДЛЯ КОЖНОЇ ДИТИНИ



Частина уроку	Опис	Слайд презентації
Знайомство з героями	Інвалідність людини — це всього лише одна з різноманітних ознак, така як колір волосся, хобі, вподобання в їжі тощо.	Слайд 14
Робота з відео	Подивімося мультфільм та обговорімо його. <i>Перегляд мультфільму «Тамара»</i>	Слайд 15
	Поставте учням запитання, зацентуйте, що немає правильних і неправильних відповідей, усі їхні думки важливі. • Чи сподобався вам мультик? • Якою є дівчинка Тамара у мультику? Опишіть її 5 словами (вчитель/-ка може зацентувати на різних рисах: зеленоока, зацікавлена тощо). • Про що мріє дівчинка? Як вона вже втілює свою мрію? (Тамара використовує тіло як спосіб висловити свої емоції та відчуття, своє захоплення танцями). • Чого Тамара навчила маму? (Тамара показує мамі, як важливо чимось захоплюватися). Підсумок. У цьому мультику дівчинка Тамара говорить жестовою мовою. А ще вона чудово спілкується мовою тіла. Те, що вона користується жестовою мовою, — одна з її різноманітних ознак. Але вона така ж дитина, як усі.	Слайд 16
	Подивімося мультфільм та обговорімо його. <i>Перегляд мультфільму «Скарлетт»</i>	Слайд 17
	Поставте учням запитання, зацентуйте, що немає правильних і неправильних відповідей, усі їхні думки важливі. • Чи сподобався вам мультик? • Якою є дівчинка Скарлетт у мультику? Опишіть її 5 словами (вчитель/-ка може зацентувати на різних рисах: зеленоока, зацікавлена тощо). • Про що мріє дівчинка? Як вона вже втілює свою мрію? (Скарлетт багато тренується, щоб навчитися танцювати. Пригадайте, чи ви також багато тренувалися, щоб досягти результату в чомусь?) • Чим Тамара і Скарлетт схожі? А чим вони відмінні? (У Скарлетт є протез ноги, а Тамара спілкується жестовою мовою. Вони обидві діти, захоплюються танцями, мають коричневе волосся, їхні мами підтримують їхнє захоплення). І Скарлетт, і Тамара мають інвалідність. Але це їх не визначає. Вони насамперед люди. Тому нам варто позначати це в нашій мові.	Слайд 18
Робота зі словником етичної комунікації	Можете прочитати зі слайда або попрацювати з дітьми зі словником, де є детальніші пояснення. Часто люди неправильно називають людей з інвалідністю. Наприклад, кажуть: «сліпий / сліпа», хоча правильно «людина з порушенням зору». Правильно казати не «глухонігий / глухоніма», а «людина з порушенням слуху та мовлення». Не «дальтонік», а «людина з порушенням сприйняття кольору». Не «інвалід» чи «хвора дитина», а «дитина з інвалідністю».	Слайд 19
	Бо на першому місці має бути слово «людина». Усі ми люди. Це наша найголовніша чеснота й ніхто не може в нас цього забрати. Лікарі ставлять медичні діагнози, такі як «глухота», «сліпота» та інші, щоб описати певні фізичні або функціональні особливості людини.	Слайд 20



Радниця-уповноважена
Президента України
з прав дитини
та дитячої реабілітації



ДЛЯ КОЖНОЇ ДИТИНИ



Частина уроку	Опис	Слайд презентації
Робота зі словником етичної комунікації	Однак важливо пам'ятати, що це лише частина того, хто вона є. Людина — це не лише її діагноз. Наприклад, ми не повинні називати людину просто «глухим» або «сліпою», бо це обмежує її особистість до однієї характеристики. Вона є людиною з певними особливостями, але насамперед це людина, з її думками, почуттями, бажаннями. Правильніше і більш поважно буде говорити: «людина з порушенням слуху» або «людина з порушенням зору». І найкраще — називати людину на ім'я, адже саме воно є тим, що визначає її індивідуальність. Якщо вказувати на особливості здоров'я, це слід робити лише тоді, коли це необхідно. Наприклад, коли людині потрібна допомога або підтримка. Такий підхід допомагає нам зберігати людяність, поважати індивідуальність кожної особи й уникати стереотипів чи обмежень у сприйнятті інших.	Слайд 20
Пояснення важливості дружби	Усі ми маємо свою суперсилу! А об'єднавши їх, ви здатні створити щось дуже класне.	Слайд 21
	Ви можете пояснити одне одному математику або читання, навчити танцювати або готувати пиріг. (тут вчитель/-ка можуть також згадати, чого він / вона навчилися у дітей: скласти леґо, малювати цікаві картини тощо)	Слайд 22
	Разом — це не просто сидіти поруч. Разом — це про взаємопідтримку і взаємодопомогу. Кожен та кожна може і підтримати, і допомогти. Ми разом робимо світ більш комфортним місцем для всіх нас. А що ми можемо робити разом?	Слайд 23
	(діти називають відповіді, вчитель/-ка записує їх на дошці) Разом ми можемо: • дружити; • розповідати класні історії; • допомагати, якщо тебе попросили; • просити допомоги й підтримки в інших. І ще безліч корисних справ, які об'єднують. ! Важливо не навчати дітей одразу бігти допомагати дитині з інвалідністю або примушувати їх з нею дружити. Дружба не повинна будуватися на жалощах. Нехай діти спершу запитують «Тобі потрібна допомога?», але лише якщо самі захочуть. Нехай вони міркують, з ким хочуть дружити, відповідно до своїх зацікавлень та вподобань.	Слайд 24
	Пам'ятайте, що діти з інвалідністю також люблять дружити, мріяти, навчатися, гратися разом. Обирайте людину не за її інвалідністю, а за тим, що вас об'єднує — вподобання, хобі, захоплення. Обов'язково запитайте у свого друга або своєї подруги з інвалідністю, чи потрібна їм допомога, перш ніж допомагати.	Слайд 25
Рефлексія (5 хв)		
Підбиття підсумків	Перегляньмо відео «Діти з інвалідністю — діти як діти»! • Які ці діти? • Хто з вас також має подібні захоплення? • Чи помітили ви щось незвичне в цих дітях?	Слайд 26
	Кожен та кожна з нас особливі, але разом ми стаємо сильнішими. • Розкажіть, що нового ви дізналися на цьому уроці? • Що вам сподобалося робити? • Чим з того, про що ми говорили, ви б поділилися зі своїм другом / своєю подругою?	Слайд 27



Радниця-уповноважена
Президента України
з прав дитини
та дитячої реабілітації

